

NESLUŽBENI PRIJEPIS IZVORNOG TEKSTA

Zakon o hrvatskom jeziku

Objavljen 7. veljače 2024.

Objavljen u: NN 14/2024

Ovo je neslužbeni pročišćeni tekst, izrađen strojno iz akata objavljenih u Narodnim novinama. Mjerodavne su objave u Narodnim novinama. Objavljen je pod licencom CC BY 4.0.

Izvezen sa slovozakona.hr/zakon/zakon-o-hrvatskom-jeziku/

Sadržaj

DIO PRVI OPĆE ODREDBE	3
Uvodne odredbe	3
Obuhvat i posebnost hrvatskoga jezika	3
Uporaba hrvatskoga standardnog jezika u međunarodnim kontaktima	3
Predmet uređenja	3
Rodno značenje pojmova	4
Područje primjene Zakona	4
Skrb o hrvatskom jeziku	4
DIO DRUGI OSNOVNA PRAVILA O SLUŽBENOJ I JAVNOJ UPORABI HRVATSKOGA JEZIKA	4
Službena uporaba hrvatskoga jezika	4
Uporaba hrvatskoga standardnog jezika u međunarodnoj suradnji	5
Lektori i lektorske usluge	5
Javna uporaba hrvatskoga jezika	6
Uporaba hrvatskoga jezika u obrazovanju	6
Promicanje učenja hrvatskoga jezika	6
Poznavanje hrvatskoga jezika u postupku stjecanja državljanstva i za potrebe obavljanja profesije u Hrvatskoj	7
Posebne odredbe o službenoj i javnoj uporabi hrvatskoga jezika	7
DIO TREĆI SUSTAVNA I STRUČNA SKRB O HRVATSKOM JEZIKU	8
Nacionalni plan hrvatske jezične politike	8
Vijeće za hrvatski jezik	8
Djelokrug Vijeća	9
DIO ČETVRTI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	10
Rokovi za osnivanje Vijeća i donošenje Nacionalnoga plana	10
Stupanje na snagu	10

ZAKON O HRVATSKOM JEZIKU

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

Uvodne odredbe

Članak 1.

(1) Hrvatski jezik službeni je jezik u Republici Hrvatskoj i jedan od službenih jezika Europske unije.

(2) U svojoj je ukupnosti i cjelovitosti hrvatski jezik temeljna sastavnica hrvatskoga identiteta i hrvatske kulture te se na njemu odvija usmena i pismena komunikacija u javnom životu u Hrvatskoj.

Obuhvat i posebnost hrvatskoga jezika

Članak 2.

(1) Hrvatski jezik obuhvaća hrvatski standardni jezik (koji se tradicionalno zove i hrvatskim književnim jezikom i hrvatskim jezikom) u svim svojim funkcionalnim stilovima, jezik cjelokupne književne baštine na hrvatskom jeziku – na glagoljici, hrvatskoj ćirilici (bosančici) i latinici (gajici).

(2) Posebnost hrvatskoga jezika njegova je trodioba na tri ravnopravna narječja, i to čakavsko, kajkavsko i štokavsko, od kojih je štokavsko odabrano kao osnovica standardnoga jezika.

(3) Uz narječja navedena u stavku 2. ovoga članka, sintetizirana formulom ča-kaj-što, hrvatski jezik obuhvaća i njihove idiome te idiome kojima se služi dio Hrvata u inozemstvu, poput bunjevačkih i bokeljskih govora, moliškohrvatskoga, gradišćanskohrvatskoga ili karaševskohrvatskoga jezika.

Uporaba hrvatskoga standardnog jezika u međunarodnim kontaktima

Članak 3.

(1) U kontaktima s institucijama Europske unije i u međunarodnim kontaktima Hrvatska se predstavlja na hrvatskome standardnom jeziku i latiničnom pismu (gajici). U opravdanim okolnostima mogu se upotrebljavati i strani jezici.

(2) Hrvatski državljani imaju pravo na hrvatskome standardnom jeziku podnositi peticije Europskom parlamentu i predstavke europskomu pučkom pravobranitelju (europskom ombudsmanu) te se obraćati institucijama i savjetodavnim tijelima Europske unije na hrvatskome standardnom jeziku i na njemu dobivati odgovor.

Predmet uređenja

Članak 4.

Ovim se Zakonom utvrđuju osnovna pravila o službenoj i javnoj uporabi hrvatskoga jezika te se osigurava sustavna i stručna skrb o hrvatskom jeziku.

*Rodno značenje pojmova***Članak 5.**

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

*Područje primjene Zakona***Članak 6.**

(1) Ovim se Zakonom potiče uporaba svih idioma hrvatskoga jezika, svih funkcionalnih stilova hrvatskoga standardnog jezika i hrvatskih povijesnih pisama u odgovarajućim prigodama, kao bitnih odrednica nematerijalne kulturne baštine i nasljeđa hrvatskoga naroda, što je osobito važno za njegovo očuvanje, njegovanje i budući razvoj.

(2) Ovim se Zakonom ne ograničavaju slobode književnoumjetničkoga izražavanja niti se njime regulira privatna komunikacija.

(3) Ovaj Zakon ne ograničava primjenu ustavnoga zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, zakona kojim se uređuje uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u Hrvatskoj ni zakona kojim se uređuju područja županija, gradova i općina u Hrvatskoj.

(4) Ovaj Zakon ne ograničava uporabu hrvatske brajice za potrebe slijepih osoba ni primjenu zakona kojim se uređuju hrvatski znakovni jezik i ostali sustavi komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Hrvatskoj.

(5) Ovaj se Zakon ne odnosi na jezik koji se upotrebljava u vjerskim obredima ni na uporabu klasičnih jezika u stručnoj terminologiji.

*Skrb o hrvatskom jeziku***Članak 7.**

(1) Nacionalni je jezik nematerijalno kulturno dobro te obilježje identiteta i pripadnosti njegovu narodu, ali i nezamjenjivo zajedničko komunikacijsko sredstvo za izražavanje i sporazumijevanje o kojem je potrebno skrbiti se na odgovarajući način.

(2) Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) dužna je skrbiti se o zaštiti i osiguranju slobode uporabe hrvatskoga jezika, što uključuje osiguranje pravnih temelja za njegovu uporabu i razvoj te promicanje kulture hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi.

DIO DRUGI**OSNOVNA PRAVILA O SLUŽBENOJ I JAVNOJ UPORABI
HRVATSKOGA JEZIKA***Službena uporaba hrvatskoga jezika***Članak 8.**

(1) U Hrvatskoj je u službenoj uporabi hrvatski standardni jezik i latinično pismo (gajica).

(2) Na hrvatskome standardnom jeziku odvija se pismena i usmena komunikacija tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba koje imaju javne ovlasti, odnosno svih javnopravnih tijela u Hrvatskoj.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, u specifičnim situacijama mogu se upotrebljavati i lokalni idiomi.

(4) Normativni akti, administrativni i drugi službeni dokumenti mogu se donositi i na drugim jezicima samo ako imaju pravovaljanu inačicu na hrvatskome standardnom jeziku.

Uporaba hrvatskoga standardnog jezika u međunarodnoj suradnji

Članak 9.

(1) Kada nastupaju u međunarodnom okružju, u službenim i protokolarnim situacijama u kojima je osigurano pismeno i usmeno prevođenje, javnopravna tijela Hrvatske i njihovi zastupnici služe se, u pravilu, hrvatskim standardnim jezikom.

(2) U međunarodnoj komunikaciji i pri obavješćivanju međunarodne javnosti strani jezik rabi se prema potrebi.

Lektori i lektorske usluge

Članak 10.

(1) Tijela iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona dužna su na hrvatskome standardnom jeziku osigurati jezično uređenje normativnih akata, akata strateškoga planiranja, službenih publikacija i njihovih priloga te izvješća i drugih dokumenata iz svoje nadležnosti.

(2) Poslove iz stavka 1. ovoga članka tijela državne vlasti i državne uprave osiguravaju zapošljavanjem lektora, a druga javnopravna tijela navedene poslove mogu osigurati i vanjskom lektorskom uslugom.

(3) Kako bi se u službenoj uporabi osigurala terminološka ujednačenost i standardizacija hrvatskoga jezika, lektori se u svom radu trebaju voditi odredbama ovoga Zakona, kao i odredbama drugih zakona o uporabi hrvatskoga jezika ako one nisu protivne odredbama ovoga Zakona.

(4) Kako bi se osigurala terminološka ujednačenost hrvatskoga standardnog jezika u službenim dokumentima na nacionalnoj i europskoj razini, lektori u tijelima državne vlasti i državne uprave sustavno izvješćuju Vijeće za hrvatski jezik iz članka 17. ovoga Zakona o terminološkim nedoumicama ili leksičkim prazninama u hrvatskom jeziku koje se odnose na nove pojmove iz njihova djelokruga.

(5) Kako bi se osigurala usklađenost »Narodnih novina«, službenog lista Republike Hrvatske, i hrvatske inačice Službenog lista Europske unije, lektori iz stavka 4. ovoga članka izvješćuju službu u ministarstvu nadležnom za vanjske i europske poslove koja surađuje s jezičnim službama za hrvatski jezik u institucijama Europske unije te ima svog predstavnika u Vijeću za hrvatski jezik iz članka 17. ovoga Zakona.

(6) Radi postizanja usuglašenih rješenja na nacionalnoj i europskoj razini služba ministarstva nadležnoga za vanjske i europske poslove iz stavka 5. ovoga članka

provodi po potrebi jezične konzultacije s nadležnim službama institucija Europske unije koje se bave prevođenjem i pravnom redakturom.

Javna uporaba hrvatskoga jezika

Članak 11.

- (1) Javna uporaba hrvatskoga standardnog jezika svaka je usmena ili pismena jezična obavijest u prostoru namijenjenom javnosti ili širokoj publici, uključujući i obavijest elektroničkim putem.
- (2) Uz uporabu hrvatskoga standardnog jezika u neslužbenim prigodama moguća je i javna uporaba narječnih idioma hrvatskoga jezika radi poticanja i uvažavanja regionalnih posebnosti.
- (3) Hrvatski standardni jezik sredstvo je obavješćivanja javnosti i potrošača o proizvodima i uslugama na tržištu u Hrvatskoj.
- (4) Javne obavijesti i promidžbene poruke u govorenom, pisanom (tiskanom ili rukopisnom) ili elektroničkom obliku donose se na hrvatskom jeziku.
- (5) Višejezične javne obavijesti i promidžbene poruke, uključujući sadržaje prometnih i turističkih znakova, oblikuju se prvo na hrvatskom jeziku, a zatim na drugim jezicima, uključujući i lokalne nazive.
- (6) U medijskim sadržajima može se uz uporabu hrvatskoga standardnog jezika uporabiti i hrvatski narječni idiom, osobito kada za to ima umjetničkih razloga te u sinkronizaciji inojezičnih filmova i kazališnih predstava za sve dobne skupine.

Uporaba hrvatskoga jezika u obrazovanju

Članak 12.

- (1) Nastava i drugi oblici odgojno-obrazovnoga rada u odgojno-obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj izvode se na svim razinama na hrvatskome standardnom jeziku.
- (2) U slučajevima u kojima je polaznicima razumljivija komunikacija na dijalektu, odgojno-obrazovni djelatnici i polaznici mogu se u dijelu komunikacije služiti nekim od ostalih oblika hrvatskoga jezika, pri čemu se predmet Hrvatski jezik u cijelosti izvodi na standardnom jeziku, osim ondje gdje to zahtijeva lingvometodički predložak, književnoumjetnički ili medijski tekst te u spontanim aktivnostima.
- (3) Osim na hrvatskom jeziku, obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina ostvaruje se i prema odredbama zakona kojim se uređuje odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina u Hrvatskoj.
- (4) Nastava i drugi oblici odgojno-obrazovnoga rada mogu se izvoditi i na nekom od stranih jezika, sukladno propisima kojima se uređuje djelatnost odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj.

Promicanje učenja hrvatskoga jezika

Članak 13.

- (1) Vlada promiče učenje hrvatskoga jezika u Hrvatskoj i svijetu.

(2) Ministarstvo nadležno za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) donosi kurikule namijenjene redovitom obrazovanju i programe koji se odnose na pripremnu i dopunsku nastavu za one učenike koji ne znaju ili nedostatno znaju hrvatski jezik te programe koji su namijenjeni strancima i potomcima hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj i inozemstvu.

(3) Nadležne državne i javne ustanove različitim oblicima odgojno-obrazovnoga rada potpomažu učenje hrvatskoga kao inoga jezika (stranoga, nasljednoga, drugoga) i hrvatske kulture za sve one koji žele naučiti hrvatski jezik.

(4) Nastavni predmet Hrvatski jezik u osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju ostvaruje se tako da je u svakom razredu (svake školske godine) barem polovica njegova sadržaja izravno usmjerena na jezične teme odnosno na usmeno i pismeno izražavanje (slušanje i govorenje, čitanje i pisanje) na hrvatskome standardnom jeziku, na njegov rječnik, gramatiku i pravopis, funkcionalne stilove, povijest, narječne idiome, književnu uporabu i prevođenje.

(5) Vlada vodi posebnu skrb o učenju i očuvanju hrvatskoga jezika i kulture među Hrvatima i njihovim potomcima koji žive izvan Hrvatske te o promicanju hrvatskoga standardnog jezika u svijetu poticanjem njegova poučavanja na inozemnim obrazovnim ustanovama.

Poznavanje hrvatskoga jezika u postupku stjecanja državljanstva i za potrebe obavljanja profesije u Hrvatskoj

Članak 14.

U postupku stjecanja hrvatskoga državljanstva poznavanje hrvatskoga jezika utvrđuje se posebnim zakonom o hrvatskom državljanstvu, dok je potrebna razina znanja hrvatskoga jezika za obavljanje pojedinih profesija u Hrvatskoj propisana posebnim zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija.

Posebne odredbe o službenoj i javnoj uporabi hrvatskoga jezika

Članak 15.

(1) Hrvatski toponimi (imena mjesta i zemljopisnih lokaliteta) dio su hrvatske jezične baštine i u svojoj se pojavnosti zaštićuju na svim razinama službene i javne uporabe.

(2) U javnoj uporabi nazivi kulturnih, sportskih, zabavnih i stručnih manifestacija, znanstvenih konferencija, priredaba i objekata ističu se na hrvatskom jeziku, a u slučaju prijevoda na stranom jeziku hrvatska inačica ističe se na prvome mjestu.

(3) U međunarodnoj službenoj komunikaciji inojezična inačica može se rabiti na prvome mjestu.

(4) Tekst na stranom jeziku koji se objavljuje u publikaciji sufinanciranoj sredstvima državnoga proračuna Republike Hrvatske obvezno ima sažetak i na hrvatskome standardnom jeziku.

(5) U višejezičnim publikacijama koje se sufinanciraju sredstvima državnoga proračuna Republike Hrvatske na prvome mjestu donosi se tekst na hrvatskome standardnom jeziku.

(6) Priručnici za hrvatski jezik i tekstni sadržaji iz hrvatske jezične baštine koji se financiraju sredstvima državnoga proračuna Republike Hrvatske objavljuju se na mrežnim stranicama u besplatnom elektroničkom obliku koji osigurava njihovu slobodnu uporabu.

DIO TREĆI

SUSTAVNA I STRUČNA SKRB O HRVATSKOM JEZIKU

Nacionalni plan hrvatske jezične politike

Članak 16.

(1) Radi zaštite, osiguranja slobode uporabe i poticanja razvoja hrvatskoga jezika Vlada donosi Nacionalni plan hrvatske jezične politike (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan) s popisom prioritetnih ciljeva i mjera.

(2) Nacionalni plan obuhvaća pitanja javne i službene uporabe hrvatskoga jezika koja su definirana ovim Zakonom te odredbama drugih zakona o uporabi hrvatskoga jezika s raščlambom postojećega stanja i razradom posebice sljedećih točaka:

- a) društvena uloga i pravni položaj hrvatskoga jezika u Hrvatskoj i u međunarodnom okruženju
- b) promicanje uporabe hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi
- c) unaprjeđenje jezičnih tehnologija za hrvatski jezik uporabom elektroničke (digitalne) leksikografije, računalnih korpusa hrvatskoga jezika i slobodnoga pristupa digitaliziranim tiskovinama na hrvatskom jeziku te drugih javnih mrežnih jezičnih servisa, uključujući i autonomne i poluautonomne programe za strojno prevođenje
- d) razvoj nazivlja na hrvatskome standardnom jeziku u okviru normiranja i jezičnoga planiranja
- e) promicanje i unaprjeđenje učenja hrvatskoga jezika među strancima i potomcima hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj i inozemstvu.

Vijeće za hrvatski jezik

Članak 17.

(1) Vijeće za hrvatski jezik (u daljnjem tekstu: Vijeće) savjetodavno je tijelo koje osniva Vlada i čiji je rad usmjeren na zaštitu, njegovanje i razvoj hrvatskoga jezika.

(2) Sjedište Vijeća je u ministarstvu nadležnom za kulturu, koje za Vijeće obavlja administrativne, tehničke i pravne poslove.

(3) Vijeće čini predsjednik i četrnaest članova, stručnjaka za hrvatski jezik, koje imenuje Vlada na prijedlog ministara nadležnih za obrazovanje, znanost i kulturu.

(4) Kandidate za članove Vijeća, uključujući i predsjednika, predlažu sljedeće ustanove i strukovna udruženja te tijelo državne uprave koje surađuje s jezičnim službama za hrvatski jezik u institucijama Europske unije:

- Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

- Matica hrvatska
- Institut za hrvatski jezik
- Leksikografski zavod Miroslav Krleža
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
- javna sveučilišta u Hrvatskoj (Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilište u Splitu te Sveučilište Jurja Dobrile u Puli)
- Hrvatsko filološko društvo
- Društvo hrvatskih književnih prevodilaca
- Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja
- ministarstvo nadležno za vanjske i europske poslove.

(5) Ustanove i strukovna udruženja iz stavka 4. ovoga članka mogu predložiti više kandidata za članove Vijeća.

(6) Među kandidatima koje predlaže Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Matica hrvatska, Institut za hrvatski jezik, Leksikografski zavod Miroslav Krleža te Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u Vijeće se imenuje pet članova, i to po jedan predstavnik svake od navedenih ustanova.

(7) Među kandidatima koje predlažu javna sveučilišta u Hrvatskoj u Vijeće se imenuje šest članova, i to po jedan predstavnik svakoga sveučilišta.

(8) Među kandidatima koje predlažu Hrvatsko filološko društvo, Društvo hrvatskih književnih prevodilaca i Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja u Vijeće se imenuju tri člana, i to po jedan predstavnik svakog udruženja.

(9) Iz službe ministarstva nadležnoga za vanjske i europske poslove koja surađuje s jezičnim službama za hrvatski jezik u institucijama Europske unije u Vijeće se imenuje jedan član.

(10) Uz predsjednika Vijeće ima i potpredsjednika kojega članovi Vijeća biraju na konstituirajućoj sjednici natpolovičnom većinom glasova svih članova.

(11) Mandat članova Vijeća traje četiri godine te se ista osoba može još jedanput ponovno imenovati.

(12) Način rada Vijeća pobliže se uređuje poslovnikom o njegovu radu, na koji Ministarstvo prethodno daje suglasnost.

(13) Ministarstvo najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata pokreće postupak izbora novih članova Vijeća.

Djelokrug Vijeća

Članak 18.

Djelokrug Vijeća, kao savjetodavnoga tijela Vlade, obuhvaća:

- a) skrb o hrvatskom jeziku
- b) promicanje kulture hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi
- c) pitanja zaštite bogatstva hrvatskoga jezika, raznolikosti narječnih idioma te njihove specifične funkcionalne uporabe

- d) predlaganje donošenja mjera za zaštitu, osiguranje slobode uporabe i poticanje razvoja hrvatskoga jezika
- e) sudjelovanje u izradi Nacionalnoga plana iz članka 16. ovoga Zakona
- f) praćenje provedbe ovoga Zakona.

DIO ČETVRTI

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rokovi za osnivanje Vijeća i donošenje Nacionalnoga plana

Članak 19.

- (1) Vlada će Vijeće iz članka 17. ovoga Zakona osnovati u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.
- (2) Vlada će Nacionalni plan iz članka 16. ovoga Zakona donijeti u roku od dvije godine od dana njegova stupanja na snagu.

Stupanje na snagu

Članak 20.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.